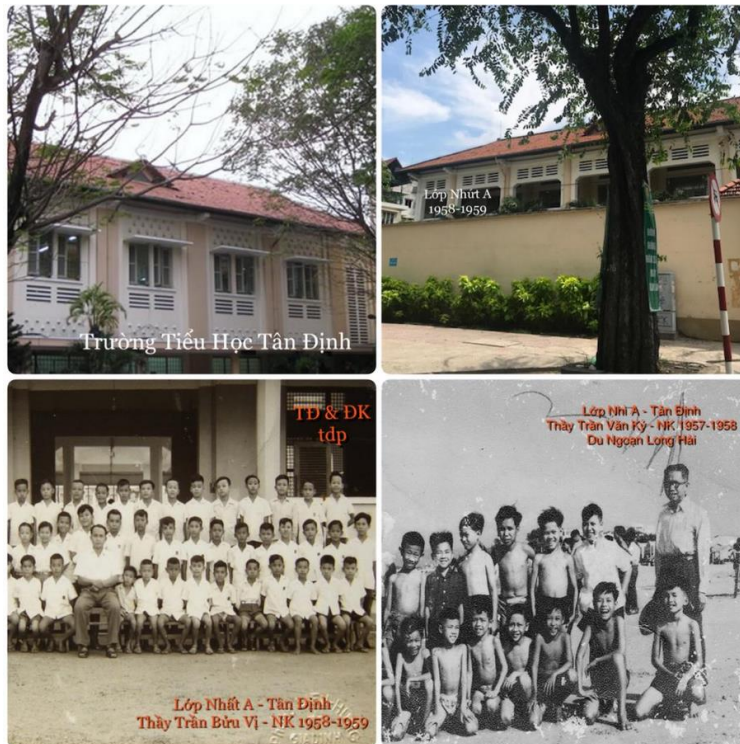

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái Hữu Biên Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Đường Huỳnh Tịnh Của (Ngày Xưa)** của thân hữu **Trần Đình Phước**. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng**.

Đường Huỳnh Tịnh Của (Ngày Xưa) **Phường Hiền-Vương, Tân-Định, Quận 3**

Cho đến bây giờ, dù đã ngoài tuổi thất thập cổ lai hy, đang sống xa quê hương gần nửa vòng trái đất; nhưng trong tôi, con đường thơ ấu êm đềm thời tiểu học, mà tôi đã đi và về hằng ngày vẫn

còn in đậm nét trong tâm trí của tôi. Đó là **Đường Huỳnh Tịnh Cửa** (HTC) thân yêu **ngày xưa** của tôi.

Đường Huỳnh Tịnh Cửa (tên cũ Monceaux), thuộc Phường Hiền-Vương, Tân-Định, Quận 3. Đường đặt theo tên Đốc Phủ Sứ Huỳnh Tịnh Cửa, còn gọi là Paulus Cửa. Sau ngày 30 Tháng 4, năm 1975, con đường không bị đổi tên mới.

Đường Huỳnh Tịnh Cửa được giới hạn hai đầu bởi:

1- Đường Yên Đổ (nay là Lý Chính Thắng), nhìn sang bên kia đường là Xóm Cù Lao, hẻm 60 Yên Đổ. Bên trái là Pharmacy Nguyễn Huy, bên phải là tiệm tạp hoá Quảng Đức Long

2- Nguyễn Đình Chiểu (nay là Trần Quốc Toản.) Bên kia là hẻm số 47, còn gọi là hẻm Pasteur, bên trái tiệm hớt tóc Hoàng Thơ, bên phải là tiệm cà-phê bình dân, tiệm sữa xe đạp Long Hải. Chủ tiệm là ông Th., ông thành lập ban nhạc gia đình mang tên Teen Sounds gồm các con ông, chuyên đi trình diễn cho các Câu Lạc Bộ của Quân Đội Đồng Minh và các Đại Nhạc Hội. Đối diện nhà Ông Th., bên kia đường là nhà của Ông chủ Hãng Sơn Mài Thành Lễ, con trai ông tên NTT là cựu Phi Công lái Phán Lực F5E thuộc một Phi Đoàn F5E trú đóng ở Sư Đoàn 3 Không Quân Biên-Hoà.

Hẻm đi ra được nhà thờ Tân Định, Đường Hai Bà Trưng, Đường Hiền Vương và Đường Pasteur.

Con đường dài khoảng 500 thước, với hai bên đường trồng toàn là cây Mắc Nưa (hay Mặ Nưa, Mắ Nưa). Đây là một loài cây thuốc Nam, được dùng trong Đông Y để trị giun sán rất hiệu nghiệm. Ngoài ra, trái Mắc Nưa được dùng nhuộm vải cho màu đen rất đẹp. Khi trái còn sống có màu xanh lá cây. Khi trái chín thì chuyển sang màu vàng.

Vào mùa trái Mạ Nửa chín, học sinh Trường Tiểu Học Tân Định và các trẻ em ở các xóm chung quanh giành nhau lượm các trái Mạ Nửa rụng xuống đất và lấy gạch đập trái ra, trong có ruột màu trắng ăn rất béo.

Một ngôi trường tiểu học có trên nửa thế kỷ nằm giữa Đường Huỳnh Tịnh Của là Trường Tiểu Học Tân Định, số 12 Đường Huỳnh Tịnh Của (nay là Trường Tiểu Học Nguyễn Thái Sơn.) Trường chỉ thu nhận học sinh nam mà thôi! Tôi từng là học sinh Trường Tiểu Học Tân Định từ lớp Năm tới Lớp Nhứt (1954 - 1959)

Trên đường Huỳnh Tịnh Của có các con hẻm:

Bắt đầu phía đường Yên Đổ.

- Hẻm 77 có tên là Xóm Chuồng Ngựa, con gọi là hẻm Taxi, hay hẻm Cây Vú Sữa vì có trồng cây Vú Sữa ngay đầu hẻm.

- Bên phải hẻm là căn nhà của cựu Đại Úy Hải Quân VNCH tên Tr., có Cây Mận Sọc rất sai trái.

- Bên trái có cây Vú Sữa, có Garage sửa chữa Taxi, mà chiều nào, sau khi mọi việc xong xuôi, các người thợ ngồi quanh chiếc bàn nhỏ lại rai vài sợi.

- Trước mặt là nhà cựu Đại Úy H., cựu Phường Trưởng Phường Đài Chiến Sĩ, Quận 3,

- Nhà Thiếu Úy Không Quân VNCH tên H. tử nạn trong một phi vụ huấn luyện C-123 ở Nha-Trang.

- Nhà hai chị em Bích H và Bích K là cựu nữ sinh Trường Trung Học Tư Thục Văn Lang. Cả hai lập gia đình, mà đáng phu quân

đều là Phi Công trong Quân Chung Không Quân Việt-Nam Cộng-Hòa (KQVNCH).

* Phu quân chị BH tên LKT, cựu Phi Công lái Trực Thăng bị thương nặng trong lúc đi lấy thùng phiếu bầu cử độc diễn của liên danh Tổng Thống NVT và Phó Tổng Thống TVH tại Xã Tân-An, Tỉnh Cà-Mau vào Chúa Nhật 03 Tháng. 10, năm 1971, (Trưởng Phi Cơ MTH tử thương). Sau đó, ra Hội Đồng Giám Định Y Khoa và được giải ngũ.

Tháng 10, năm 1992. Gia đình tôi rời Việt-NamN đi định cư Hoa-Kỳ. Dù nhà ở tận Biên-Hoà, việc đi lại khó khăn. Anh LKT cũng cố gắng ra phi trường Tân Sơn Nhất để tiễn chân tôi, khiến tôi vô cùng xúc động. Trong một lần về Sài-Gòn gần đây nhất. Tôi có đến thăm Anh Chị ở Hạnh Thông Tây (Gò-Vấp). Tôi rất vui khi biết được cuộc sống gia đình Anh Chị rất hạnh phúc, ổn định và con cái đều thành công.

* Phu Quân chị BK tên TVH, là cựu Phi Công lái L19, thuộc một phi đoàn ở Sư Đoàn 4 KQVNCH. Hiện gia đình đang sống ở Orange County, CA

- Ra khỏi hẻm 77 là căn nhà mặt tiền số 75 có giàn Bông Giấy. Ngày xưa là Trường Mẫu Giáo Montessori nổi tiếng trong vùng. Hiệu Trưởng là Cô Kh., đẹp và duyên dáng, cựu Trung Tá L., thuộc Hải Quân VNCH.

- Nhìn sang bên đường là một Villa kiểu Pháp số 82 HTC của Ông Phủ Giáo có con trai tên René. Nhà trồng nhiều cây ăn trái, trẻ con hay trèo vào hái và bị chó Berger rượt chạy. Nay là Nhà Hàng Đất Phương Nam.

- Tiếp đến căn nhà số 80 HTC xây cất rất đẹp và bề thế trên con đường HTC. Đó là nhà Cựu Đại Tá họ Hoàng có quê quán,

họ hàng với TT/NVT. Một thời ồn ào cả Sài-Gòn. vì nghe đâu ông có dính dáng đến “Cải Lương Chi Bảo?”

Báo chí được dịp thì nhau khai thác đề tài ly kỳ này cả tháng. Phu nhân ông đã đích thân dạy cho “Cải Lương Chi Bảo” một bài học đê đờ. Một thời gian sau, ông được cử đi làm Tùy Viên Quân Sự cho Toà Đại Sứ VNCH tại Tây-Đức. Ông qua đời vì tuổi già tại Bắc Cali, cách đây hơn hai năm. Còn Bà thì đã đi trước ông hơn một năm. Giờ đây, ông bà cùng đoàn tụ nơi Suối Vàng. Căn nhà 80 HTC sau 30/04/1975 qua tay rất nhiều chủ. Hiện chủ mới biến thành nhà hàng sang trọng mang tên HTC.

- Tiếp theo là con hẻm nhỏ số 73 HTC đi ra được Xóm Hàm Sỏi.

Tại đây có 3 căn nhà: 73A, B và C.

- Tiệm may áo dài Bích Vân 73A có bán thêm giò chả, bánh chưng, bánh giò...Con gái đầu lòng tên Giáng H cũng là cựu học sinh Văn Lang.

- Nhà May Nguyễn Hà số 73B, con gái lớn tên Thu C., có chồng tên Nguyễn Đình H là Phi Công lái AC- 47 thuộc một Phi Đoàn trú đóng ở Sư Đoàn 2 Không Quân, Nha-Trang. Tôi vẫn còn nhớ Anh Chị đãi tôi bữa cơm đặc biệt với rau lang luộc và chấm với hột vịt luộc pha nước mắm ngon Phan-Thiết, khi tôi đi phép từ Đà-Nẵng ghé Nha-Trang là một kỷ niệm khó quên! Gia đình Anh Chị đến Mỹ theo diện HO. Hiện định cư ở Bắc Cali.

- Tiệm Chạp-Phô Bang Ký Số 73 C của người Việt gốc Hoa. Chủ nhà thích nuôi chim Chích Choè và Chìa Vôi. Sáng nào, ông cũng đem các lồng chim ra trước nhà để cho chim tắm nắng và lắng nghe chúng hót líu lo. Ông qua đời trong một tai nạn giao thông vào một buổi sáng khi ông đạp xe đạp đi mua Cào Cào và Dế cho chim ăn. Con trai lớn của ông, người cao lớn, khoẻ mạnh là huấn

luyện viên bóng rổ cho các trường học sinh gốc Hoa trong Chợ-Lớn.

- Hẻm 71/1 đi sâu vô trong là một Villa. Chủ nhà là một Sĩ Quan Cao cấp của ngành Cảnh Sát VNCH rất có quyền thế. Ông không ở đây. Ông cho Bà Đ., hẻm 82 Yên Đổ thuê để bà mở một nhà hàng kinh doanh đặc biệt, mà không cần bỏ ra vốn. Các nhân viên đều do chính một tay bà tuyển chọn và huấn luyện. Tất cả đều là phái nữ trẻ tuổi, đòi hỏi ngoại hình phải duyên dáng và xinh đẹp.

Một thời nhà hàng của bà được các giới quyền cao, chức trọng, nhiều tiền, lắm của, các nghệ sĩ cải lương nổi tiếng đến thưởng thức. Cho dù, khó tách đến đâu. Ai đến đây cũng đều khen, vì bà có tài nấu nướng, gia vị theo công thức đặc biệt gia truyền, mà không nơi nào sánh bằng. Nhân viên niềm nở tiếp khách. Thực khách đến tấp nập, gây mất trật tự và phiền phức cho bà con chung quanh. Vậy mà! Nhà hàng của bà không bao giờ bị chính quyền địa phương làm khó dễ, hay bị bắt đóng hụi chết. Có lẽ được che bởi cái dù không lồ của chủ nhà???

Sau 30/04/1975 nhà hàng không còn nữa! Thỉnh thoảng, người ta gặp ông bà đi lễ nhà thờ Tân-Định vào buổi sáng, trên tay cầm xâu chuỗi màu đen.

Bỏ khoảng 4 căn nhà, trong đó có nhà cựu Trung Tá B., thuộc Sư Đoàn 2 Không Quân, Nha-Trang. Đó là hẻm số 59 có tên Xóm Hàm-Sỏi vang danh lừng lẫy trong giới Giang Hồ du đảng một thời, mà các xóm vùng Tân-Định và Đa-Kao nghe tiếng cũng đều kiêng nể. Kế bên có máy nước 4 vòi chỉ còn cái trụ xi-măng loang lổ đứng bơ vơ cùng năm tháng; rồi đến một dãy nhà bốn căn thấp hơn mặt đường, trong số này có nhà Nhạc Sĩ Mặc Thế Nhân là

tác giả bài hát “ **Xích Lại Gàn Anh Tí Nữa Đi Em**” một thời rất thịnh hành qua giọng hát của Nữ Ca Sĩ Trúc Mai.

Nhìn sang bên đường là Đường Nguyễn Văn Mai, có cây Thị già sai trái cho mùi thơm ngào ngạt. Cuối đường là Đường Hai Bà Trưng, quẹo phải đi về hướng Sài-Gòn, quẹo trái đi về hướng Phú Nhuận.

Đối diện với máy nước 4 vòi Xóm Hàm Sỏi có 3 căn nhà: 54, 56 và 58.

- Nhà số 54 có hai con trai là cựu Học Sinh Trường Trung Học Tư Thục Huỳnh Thị Ngà, và cũng là Sĩ Quan Quân Lực VNCH tên NMQ và NMN.

* Nguyễn Minh Q là Phi Công Trực Thăng KQVNCH bị tử nạn trong phi vụ đi phép cuối tuần từ Sóc-Trăng về Sài-Gòn.

* Nguyễn Minh N là Sĩ Quan Bộ Binh thuộc Trung Đoàn 2 Bến Hải, Sư Đoàn 1 Bộ Binh bị bắt làm tù binh trong trận Hạ-Lào.

Hai tin đau đớn xảy ra cũng một ngày làm cả gia đình bàng hoàng, điên loạn.

- Nhà số 56 của một cựu Sĩ Quan cấp Tá thuộc Quân Lực VNCH. Sau 30/04/1975 Ông phải theo học Đại Học Máu. Gia đình ông đến Mỹ theo diện HO. Ông bà có tất cả 13 người con gồm: 12 trai và 1 gái. Cô này là cựu sinh viên Trường Chính Trị Kinh Doanh Đà-Lạt. Lúc còn đi học, cô rất sôi nổi về hoạt động văn nghệ tại trường và cô cũng có sáng tác. Một nhạc phẩm đã đưa cô đến gần giới yêu nhạc là “**Vì Đó Là Em**”, qua giọng hát của Nam Ca sĩ được nhiều khán thính giả ái mộ Quang Dũng. Tôi có gặp anh trai lớn của cô tên G...trong một lần cắm trại Hướng Đạo Trường Niên Bách Hợp 4 tại Nam Cali.

- Nhà số 58 toàn là con gái. Gia đình theo đạo Thiên-Chúa. Đi lễ nhà thờ Tân-Định thường xuyên. Ông Bà có một con rể tên TQV là Sĩ Quan Không Quân VNCH, ngành Kiểm Báo. Hiện vợ chồng và con gái đang sống ở Paris.

Đi tiếp là 3 căn nhà có một con hẻm cụt chỉ có 4 căn, chỗ nhà Thầy Gia dạy lớp Nhứt C Trường Tiểu Học Tân Định. Thầy rất nghiêm khắc với học sinh. Ra khỏi hẻm là căn nhà sát bên trường Tân Định có trồng nhiều cây ăn trái. Đặc biệt, cây Nhãn rất sai trái.

Đó là nhà Thầy Hiệu Trưởng Nguyễn Văn Xuân được nhà trường cấp cho Thầy trú ngụ. Một Thầy nữa cũng mang tên Xuân, nhưng là Trần Văn Xuân dạy lớp Nhì C. Thầy rất hiền, học sinh rất thương mến Thầy, nhà Thầy ở trong trường Đồ Chiểu. Sau này, Thầy được cử đi làm Hiệu Trưởng Trường Tiểu Học Lữ Gia, thuộc Quận 11.

Thầy Hiệu Trưởng Nguyễn Văn Xuân có nước da trắng, dáng người vừa tầm, đeo kính cận dày cộm. Học sinh Tân Định đều rất sợ Thầy. Mỗi khi tới giờ vào lớp hay xếp hàng ra về. Thầy đứng quan sát, trên tay luôn luôn cầm sẵn cây thước làm bằng gỗ thông dài khoảng 3 tấc và dày khoảng 1 phân. Học sinh nào không giữ ngay hàng thẳng lối, vừa đi vừa ăn, hoặc nói chuyện ồn ào. Thầy đến gần bên, kêu ra khỏi hàng, bắt khoanh tay đứng nghiêm. Thầy dùng thước ưu ái thưởng mạnh vào mông học sinh vi phạm, làm cho học sinh đau điếng và nhớ suốt đời. Cho đến bây giờ nhiều học sinh bị Thầy phạt vẫn không thể nào quên.

Ngoài ra, có Thầy M., dáng hơi thấp, dạy lớp Năm A, nhà Thầy ở trong trường Nữ Tiểu Học Đồ Chiểu. Học sinh nào có lỗi, Thầy dùng thước gỗ đánh mỗi bàn tay 5 kẽ. Trong lúc Thầy phạt, em

nào đau quá rút tay lại, khiến Thầy đánh hụt thì Thầy sẽ đánh lại từ đầu. Sau này, Thầy chuyển sang Trường Trung Học Công Lập Chu Văn An làm Giám Thị. Học sinh CVA cũng ngán oai Thầy M.

Trường Tiểu Học Tân Định là trại lính của quân đội Pháp. Khi họ rút đi về Pháp thì biến thành Trường Tiểu Học Tân Định với nhiều cây Phượng và sân chơi rộng rãi. Tôi có ghé thăm trường thì thấy một số cây Phượng đã bị chặt bỏ, sân chơi thu hẹp lại để xây dựng thêm phòng ốc, vì sĩ số học sinh mỗi ngày mỗi gia tăng.

Đối diện Trường Tiểu Học Tân Định là ngõ hẻm số 27, còn gọi Hẻm Đỗ Phong Thuần vì hồi xưa trong hẻm có nhà Đông Y Sĩ Đỗ Phong Thuần. Ông là ân nhân của bà con nghèo quanh vùng, vì ông tính giá rất bình dân, làm phước. Ai nghèo quá, ông không lấy tiền. Đường xá trong hẻm chật hẹp, nhà cửa cát san sát, nhiều miếu đền nhỏ. Hẻm ra được trường Anh Văn Khải Minh và Xóm Hàm Sỏi.

Cuối đường Huỳnh Tịnh Của có một cây Phượng Đỏ khổng lồ, chắc là phải gần một thế kỷ. Một số thợ hót tóc phủ tấm bạt, kê một cái ghế và một tấm kính dưới tàn cây Phượng để hành nghề với giá bình dân. Anh em tôi là khách thường xuyên đến đây hót tóc. Bây giờ, cây Phượng Đỏ đã bị đốn. Có lẽ chính quyền sợ gió mạnh sẽ ngã đè, gây ra thiệt hại, hay gốc rễ đã mục nát??? Các thợ hót tóc phải tìm nơi khác để tiếp tục hành nghề.

Nhìn sang bên đường là chợ Thuốc Lá mới hình thành sau này. Nơi đây, bán thuốc lá đủ hiệu, đủ loại sản xuất trong và ngoài nước với giá sỉ và lẻ. Nguồn cung cấp thuốc lá ngoại quốc từ Kampuchia, bà con người Việt gửi từ nước ngoài gửi về cho thân

nhân, cửa hàng miễn thuế trong phi trường Tân Sơn Nhất, thủy thủ đi công tác nước ngoài mang về...

Rồi đây! Những ai từng có kỷ niệm với con đường Huỳnh Tịnh Của. Khi có dịp trở lại con đường này sẽ không còn thấy những cây Mạc Nưa ở hai bên đường, sau những năm tháng đứng trơ gan cùng tuế nguyệt, không còn thấy cây Phượng Đỏ già. Thay vào đó, là những nhà lầu nhiều tầng, nhà hàng, khách sạn mọc lên. May mắn lắm! còn sót lại Trường Tiểu Học Tân Định ngày thơ ấu của tôi.

Ôi! Con đường Huỳnh Tịnh Của - Ngày Xưa thân yêu. Bây giờ, chỉ còn trong kỷ niệm.

Trần Đình Phước – TĐ & ĐK
(San José, California -10/2024)